

Frösö SPF går åter över bron, denna gång till Torget. 2024-09-17

Den 17 september samlades vi åter för en vandring, denna gång till stadens torg. Denna gång igen med Göran Modén som ciceron. Som vanligt samling vid Coop Frösön, varifrån en vandring startade över gångbron. Börjar nästan bli en vana, i ett härligt väder, kunde vi trasa i väg över bron förbi något som blivit en mötesplats både för vuxna och barn, Surfbukten med Birgers lekpark, pumtrack och badplats, vilken tillgång för oss kommuninnevånare!

Väl uppe på torget anslöt en del medlemmar så att även denna gång blev vi 30 deltagare, roligt att vi inte alltid är samma utan några uteblir medans andra ansluter.

Här började nu en historielektion genom vår påläste guide, Göran Modén, med start år 0, d.v.s 1786 då Östersund fick sina stadsrättigheter genom ett dekret från Gustav den III:e, vår dåvarande kung. Detta på mark som tillhörde Brunflo Socken. Det var inte bara år 0 utan också med 0 innevånare, man kommenderade alltså fram en stad och ett borgerskap som skulle ta hand om handel och skråväsen, genom detta minskade förböndernas rättigheter och på sikt upphörde deras handelsresor.

År 1788, alltså 2 år efter bildandet, upprättade Johan Törnsten, hitflyttad från Övikstrakten, en stadsplan över den nya staden. Den började med ett torg, Stortorget som också var ämnet för dagen, ett torg som indelades i 12 tomter, ett torg som redan 1791 hade en förteckning över tomter som redan börjat bebyggas.

Apotekaren Samuel Perman hade då flyttat sin verksamhet från Frösö Läger till den nya staden och där bli den nya stadens inte bara apotekare utan också starke man.

Frösö SPF går åter över bron, denna gång till Torget. 2024-09-17

Han hade tomt nr 1 och 2, en minnestavla över honom fanns där i entren till det hus som där låg idag. Samuel Perman som stadens starke man, kunde man se då han avvisade Von Döbeln som begärde husrum för sina officerare under fälttåget mot Norge, detta trots att han hotades med arkebusering.

Efter inledningen med Samuel Perman och att här inte var gatuadresser till en början utan adresser runt torget började en livlig debatt med att Göran berättade om de gamla husen och de olika verksamheterna, här började vi som närvarade falla in med våra berättelser och minnen.

En stor tillgång var Nils och Iréne Herlitz, som med deras bakgrund som långvariga affärsinnehavare nära torget, deras kunskaper om dom olika personligheter och deras verksamhet som verkat i området gav mycket.

Intressant att höra att Östersunds första folkskola låg inne på torget, att prästgården för Brunflo låg upptill på högra sidan av torget. Att A.E Melanders far bedrev bageri där idag Handelsbanken har sitt kontor, dock i en anspråkslösare byggnad.(A.E Melander arkitekten bakom många byggnader i Östersund men också representerad i England och USA)

Vi fick höra om Saluhallen och många av de affärsinnehavare som fanns där. Om Fresks, idag torgets äldsta byggnad med liggande träpanel, s.k Östersundspanel, om alla butiker som legat där efter att Fresks hade försvunnit. Om Garbohuset där ryktet sa att Greta Garbo varit en av finansiärerna, sant eller osant, möjligen en skröna som vi dock låter passera. Korg Olles torgets mest legendariska butik där vi som barn fick leksaker inhandlade där, att vi sedan själva köpte presenter åt våra barn i samma butik.

Frösö SPF går åter över bron, denna gång till Torget. 2024-09-17

Med all denna historia och solsken i ryggen vandrade vi nu ner till Badhusparken för fika och samvaro.

Nästa vandring blir inte på en tisdag utan istället träffas vi torsdagen den 10 oktober för ett studiebesök på Woolpower, väl mött då!

Text: Lars Gabrielsson

Foto: Majvor Enström